

الف) چهارمقدمه ضروری

۱.

معنای خدمت

خدمت به معنای عام، شامل هر انجام وظیفه‌ای می‌شود؛ مثل خدمتی که معلم، پلیس یا کارگر انجام می‌دهد. اساساً هر شغلی، نوعی خدمت در سامان حیات اجتماعی است. با این وجود، مراد از خدمت در این جا، معنای خاص آن است، نه معنای عام. خدمت به معنای خاص، بیان‌گر قسمی یاری‌رسانی و امدادگری به کسانی است که نیازمند یاری‌گری‌اند؛ اعم از یاری‌گری مالی یا معنوی.

۲.

تکثر مفاهیم مرتبط با خدمت در تراث اسلامی

یاری‌گری و خدمت در ادبیات دینی و منابع اصیل اسلامی با یک عنوان تکین و خاص، صورت‌بندی مفهومی نشده است، لذا طیفی از مفاهیم متکثر را می‌توان مصادیق یاری‌گری دانست. پاره‌ای از این مصادیق، وجه مالی و مادی دارند و پاره‌ای دیگر وجه معنوی و متافیزیکی. پاره‌ای از مصادیق خدمت و یاری‌گری، مابه‌ازای مادی و مالی دارند؛ مانند صدقه، انفاق، قرض الحسنه، اطعام مساکین، اکرام ایتام، مواسات و ایثار. پاره‌ای نیز لزوماً وجه مادی

وقتی امر به عدل می‌شود، آحاد افراد، و حاکمیت، نسبت به امر عدل مکلفند؛ بنابراین اگر خاستگاه خدمت‌رسانی عدالت باشد، این موضوع فقط متوجه یاری‌گری حاکمیتی نیست، بلکه آحاد هم مورد خطاب هستند.

